

1 Katere so vrste rokov, pomembnih za civilne postopke?

V avstrijskem pravu obstajajo različne vrste rokov.

Razlikuje se med procesnimi roki, tj. roki, do izteka katerih stranka ali druga oseba, udeležena v postopku, lahko opravi ali mora opraviti določeno procesno dejanje, in materialnimi roki, tj. roki, do izteka katerih se je moral zgoditi določen dogodek, da bi lahko nastale določene materialnopravne posledice (npr. rok za vložitev tožbe zaradi motenja posesti na podlagi člena 454 zakona o pravdnem postopku (Zivilprozessordnung – ZPO) ali rok za odpoved najemnega razmerja na podlagi člena 560 ZPO). Pomembno je, da čas, ki ga pošta potrebuje za dostavo, ni všteti v procesni rok, v materialni rok pa je. To na primer pomeni, da se pritožba šteje za pravočasno vloženo, če je bila na pošto oddana zadnji dan procesnega roka za pritožbo (datum poštnega žiga), tudi če jo sodišče prejme po izteku roka.

Razlikuje se tudi glede na to, ali je rok določen neposredno z zakonom (npr. roki za vložitev pravnih sredstev) oziroma ali ga določi sodnik glede na zahteve posamezne zadeve (npr. rok za plačilo varščine za kritje stroškov). Instrukcijski roki, za katere je z zakonom določen le nek okvir (najkrajše ali najdaljše trajanje ali približno trajanje kot v členu 257(1) ZPO za določitev datuma pripravljalnega naroka), so kombinacija obeh.

Absolutni roki so določeni z datumom, na katerega se končajo (običajno je to koledarski dan), medtem ko so relativni roki opredeljeni s trajanjem, njihov začetek pa se določi na podlagi dogodka, ki sproži začetek roka.

Na splošno lahko sodniki podaljšajo roke (podaljšljivi roki). Izjemni primeri, v katerih zakon prepoveduje podaljšanje, so nepodaljšljivi roki ali obvezni roki.

Razlikuje se med restitucijskimi in nerestitucijskimi roki, odvisno od tega, ali je v primeru zamude roka mogoča vrnitev v prejšnje stanje. Restitucija je praviloma mogoča. V izjemnih primerih, v katerih je vrnitev v prejšnje stanje prepovedana, se rok imenuje prekluzivni rok ali fiksni rok (Fallfrist). Primer prekluzivnih procesnih rokov so absolutni roki za vložitev ničnostne tožbe ali tožbe za obnovo postopka (člen 534(3) ZPO).

2 Seznan različnih dni, ki so dela prosti dnevi v skladu z Uredbo (EGS, Euratom) št. 1182/71 z dne 3. junija 1971.

Dela prosti dnevi v Avstriji so sobote, nedelje, veliki petek in državni prazniki. Državni prazniki v Avstriji so: novo leto (1. januar), sveti trije kralji (6. januar), velikonočni ponedeljek, prvi maj (1. maj), vnebohod, binško ponedeljek, sveto rešnje telo, Marijino vnebovzetje (15. avgust), avstrijski dan državnosti (26. oktober), vsi sveti (1. november), praznik brezmadežnega spočetja (8. december), božič (25. december) in dan sv. Štefana (26. december).

3 Katera splošna pravila veljajo za roke v različnih civilnih postopkih?

Večino določb o rokih vsebujejo členi 123 do 129 in 140 do 143 ZPO, člen 222 ZPO ter člen 89 zakona o organizaciji sodišč (Gerichtsorganisationsgesetz – GOG).

4 Če je treba dejanje ali formalnost opraviti v določenem roku, kdaj rok začne teči?

Večinoma začne rok teči z dnem veljavno opravljene vročitve odločbe, s katero je določen rok ali ki sproži začetek roka; sicer začne teči z razglasitvijo te odločbe (člen 124 ZPO).

5 Ali lahko na začetek roka vpliva oziroma ga spremeni način pošiljanja ali vročitve listin (osebna vročitev po vročevalcu ali vročitev po pošti)?

Da, z odstopanjem od splošnega pravila, v skladu s katerim se za datum vročitve šteje vročitev oziroma razglasitev odločbe, ki sproži oziroma določi začetek roka, se šteje, da so bile elektronsko poslane sodne odločbe in pravne pobude (člen 89a(2) zakona o organizaciji sodišč) (Gerichtsorganisationsgesetz – GOG) vročene naslednji delovni dan po dostavi v elektronsko domeno naslovnika (sobota se v skladu s členom 89d(2) zakona o organizaciji sodišč v ta namen ne šteje za delovni dan).

6 Če rok začne teči z nekim dogodkom, ali se dan, ko se je dogodek zgodil, upošteva pri izračunu roka?

Pri izračunu v dnevih izraženega roka se ne upošteva dan oziroma datum, ko je nastopil dogodek, na podlagi katerega se začne štetje roka.

Roki, izraženi v tednih, mesecih ali letih, se iztečejo opolnoči tistega dneva v zadnjem tednu ali mesecu, ki se po imenu ali številki ujema z dnem, ko je začel teči rok. Če takšnega dneva v zadnjem mesecu ni, se rok izteče ob poteku zadnjega dneva navedenega meseca.

7 Kadar je rok določen v dnevih, ali navedeno število dni pomeni koledarske dni ali delovne dni?

Roki, izraženi v dnevih, se štejejo kot koledarski dnevi.

8 Kako je, če je tak rok določen v tednih, mesecih ali letih?

Zaradi načina izračuna rokov v tednih, mesecih ali letih (glej točki 6 in 9), se pri teh rokih to vprašanje ne zastavlja.

9 Kdaj se rok izteče, če je določen v tednih, mesecih ali letih?

Roki, izraženi v tednih, mesecih ali letih, se iztečejo opolnoči dneva v zadnjem tednu ali mesecu, ki se po imenu ali številki ujema z začetnim dnem. Če v zadnjem mesecu roka ni takega dneva (če začne na primer enomesečni rok teči 31. januarja), se rok izteče zadnji dan tega meseca (v danem primeru 28. ali 29. februarja). Sobote, nedelje, prazniki ali veliki petek ne ovirajo začetka in izteka rokov.

10 Če se rok izteče v soboto, nedeljo ali na državni praznik ali dela prost dan, ali se podaljša do prvega naslednjega delovnega dne?

Da, roki, ki se iztečejo na soboto, nedeljo, praznik ali veliki petek, se podaljšajo do naslednjega delovnega dne (ki ni eden izmed naštetih dni).

11 Ali se roki v določenih okoliščinah lahko podaljšajo? Kakšni so pogoji za tako podaljšanje?

Obvezni roki v pritožbenem postopku prenehajo teči med 15. julijem in 17. avgustom ter med 24. decembrom in 6. januarjem. Če se eno od teh obdobj začne med obveznim rokom ali če obvezni rok začne teči v enem od teh obdobj, se rok podaljša za celotno obdobje ali za obdobje, ki je preostalo ob njegovem začetku.

To ne velja v nekaterih posebnih postopkih, zlasti ne pri sporih zaradi motenja posesti, plačila preživnine, tožbah za izvršitev in začasnih odredbah, in tudi ne pri rokih za vložitev pravnih sredstev proti zamudnim in pripoznavnim sodbam.

12 Kakšni so roki za pritožbe?

Roki za pritožbe so načeloma odvisni od vrste odločbe (sodba ali sklep) in predmeta zadeve. V pravnih zadevah je rok za vložitev pritožbe zoper sklep (Rekurs) navadno 14 dni, rok za vložitev pritožbe zoper sodbo (Berufung) pa štiri tedne.

13 Ali lahko sodišče spremeni roke, zlasti roke za nastop pred sodiščem, ali določi poseben datum za nastop pred sodiščem?

Na splošno lahko sodniki podaljšajo roke (podaljšljivi roki). Izjemni primeri, v katerih zakon prepoveduje podaljšanje, so nepodaljšljivi roki ali obvezni roki (npr. roki za vložitev pravnih sredstev).

Vse roke je mogoče skrajšati na podlagi dogovora med zadevnimi strankami, ki ga je treba dokumentirati. Sodišče lahko skrajša rok na zahtevo ene od strank, če lahko ta dokaže, da je krajši rok potreben, da se prepreči tveganje precejšnje škode, in če lahko nasprotna stranka v krajšem roku brez težav opravi potrebna procesna dejanja (člen 129 ZPO).

Rok se lahko podaljša na zahtevo, če ima stranka, ki ji je odobreno podaljšanje, neizogibne in zelo resne razloge, zaradi katerih ne more pravočasno opraviti procesnih dejanj, in zlasti če bi zaradi nepodaljšanja roka utrpela nepopravljivo škodo (člen 128(2) ZPO). Rokov ni mogoče podaljšati na podlagi dogovora med strankama (člen 128(1) ZPO).

Vendar se pozivi na splošno glasijo na določen datum, kar pomeni, da za pozive ne uporabljajo „roki za poziv“ ali „posebni roki“ za tovor.

14 Kadar se procesno dejanje, ki ga lahko opravi stranka s stalnim prebivališčem v kraju, kjer bi lahko izkoristila podaljšanje roka, napove v kraju, kjer za osebe, ki imajo tam stalno prebivališče, tako podaljšanje ne velja, ali ta oseba izgubi ugodnost takega roka?

Ne, ker je pri tem pomembna pravočasnost procesnih dejanj v zvezi z avstrijskim sodiščem.

15 Katere so posledice neupoštevanja rokov?

Načeloma stranka, ki procesnega dejanja ne opravi pravočasno, tega dejanja ne more več opraviti (prekluzivni učinek, člen 144 ZPO). Obstajajo izjeme, kot so določene v členu 289(2) ZPO (v zvezi s posledicami neudeležbe v dokaznem postopku) in členu 491 ZPO (v zvezi s posledicami neudeležbe v pritožbenem postopku).

Prepozno opravljena procesna dejanja se običajno zavrnejo na podlagi zakona, v nekaterih primerih pa samo na podlagi zahteve (nasprotne stranke). Neukrepanje ima včasih poleg običajnih tudi posebne posledice. Te so zelo različne. Najpomembnejša posebna posledica neukrepanja je, da lahko v pravnem postopku prva stranka, če druga ne ukrepa, v nekaterih okoliščinah predlaga izdajo zamudne sodbe (člena 396 in 442 ZPO). Drugi primeri vključujejo: če nobena od strank ne pride na sodišče, se postopek začasno ustavi za vsaj tri mesece (člen 170 ZPO); če tožnik v postopkih v zakonskih sporih ne pride na sodišče, se lahko tožba na zahtevo toženca razglasi za umaknjeno, vendar ne za opuščeno (točka 5 člena 460 ZPO).

16 Če se rok izteče, katera pravna sredstva imajo na voljo stranke, ki so ga zamudile?

Pravna sredstva, ki so na voljo za odpravo posebnih posledic, ki nastanejo zaradi zamujenega roka ali določenega datuma, so:

vrnitev v prejšnje stanje (člen 146 in naslednji ZPO):

vrnitev v prejšnje stanje se lahko uporabi za odpravo posledic, ki nastanejo, če stranka ni prišla na sodišče ali ni upoštevala roka za procesno dejanje, če stranka ali njen zastopnik svoje obveznosti nista izpolnila zaradi nepredvidenega ali neizogibnega dogodka ter za to nista odgovorna ali sta le delno odgovorna (majhna malomarnost). To pravno sredstvo je treba vložiti v 14 dneh od odprave ovire;

ugovor (člena 397a in 442a ZPO):

ugovor je pravno sredstvo za razveljavitev zamudne sodbe na podlagi člena 396 ali člena 442 ZPO. Ugovor je treba praviloma vložiti v obliki pripravljalnega spisa pri sodišču, ki odloča v zadevi, v 14 dneh od vročitve zamudne sodbe (nepodaljšljivi rok);

pritožba (člen 461 in naslednji ZPO):

pritožba se lahko vloži zoper zamudno sodbo predvsem z obrazložitvijo, da ni bilo neizpolnitve obveznosti, ker se uporablja eden od razlogov za neveljavnost iz točk 4 in 5 člena 477(1) ZPO (nepravilna vročitev ali nezastopanje stranke v postopku). Pritožba za ugotovitev ničnosti pa ne more temeljiti na samem nespoštovanju roka s strani stranke, ampak – kot to velja za vsa pravna sredstva – mora temeljiti na napaki sodišča, zaradi katere naj stranka ne bi spoštovala roka.

Zadnja posodobitev: 11/03/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.